

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitarjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
— upravnništva Štev. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— **DELA VSKI LIST** POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Uzakonitev Obznane.

Zloglasna obznana, ki jo je hotela prvotno Pašičeva vlada z vladno odredbo, torej absolutističnim potom uveljaviti, je vsled odpora parlamentarne opozicije padla. Atentati, ki so jih izvršili komunistični teroristi, so pa dali vladi povod, da idejo obznane oživi, toda tokrat je vlada nastopila zakonito pot in je ministrstvo za notranje zadeve izdelalo zakon, ki se je predložil v pretes zakonodajnemu odboru in bo o njem sklepala narodna skupščina. V bistvu se pa ta zakonski načrt ne razločuje mnogo od obznane, toda parlament bo imel priložnost, da reakcionarne določbe v zakonskem načrtu izpremeni. Noben pameten človek ni in ne more nasprotovati temu, da se država brani in vzdržuje mir in red. Saj je to njena dolžnost! Toda ta bramba mora imeti zakonito podlago in mora biti zakon jasen, da izključuje vsako zlorabo, da ne bi se uporabljal namesto proti resničnim protidržavnim elementom proti strankam, ki slučajno niso pogodi vladajočim strankam ali proti delavskim slojem in organizacijam kot takim.

Zakonski načrt se med drugim razločuje od obznane v določbi glede štrajkov. Obznana je izločevala vsak štrajk v javnih podjetjih sploh, tudi ako bi bil še tako upravičen in četudi bi bil kot edino in zadnje sredstvo na razpolago delavstvu, da doseže opravičene zahteve. Tozadevne določbe zakonskega načrta pa se nanašajo samo na štrajk državnih uradnikov, delavcev vojne administracije in uslužbencev samoupravnih teles, v kolikor vrše iste funkcije kakor državni organi.

Zakon more marsikateri zločin zabraniti, toda večje važnosti kakor obrambni zakon je vzgoja širokih slojev naroda; te je pa policajdemokratski režim popolnoma zanemarjal, še več, s svojimi absolutističnimi ukrepi, s strankarskim postopanjem in korupcijo je široke sloje naroda samo vznemirjal ter povzročil tako odpor. Najhuje je nasprotoval strankam in organizacijam, katerih program temelji na načelu krščanskega solidarizma, stranke pa, ki stoje na stališču razrednega boja, je pa proglasal za napredne. Temu primerno je vladno časopisje na uprav nesramen način napadalo stranke krščanskega solidarizma, laskalo se je pa strankam razrednega boja in jih proglašalo za — napredne. In vendar ne bo mogel nihče utajiti, ne samo da so teroristične organizacije izšle iz strank, ki jim je glavno načelo razredni boj, ampak tudi da so teroristične akcije naravna posledica Marxovega nauka o diktaturi proletariata.

Oficielnega besedila zakonskega predloga o zaščiti države še nimamo v rokah, zato se za enkrat vzdržujemo svoje sodbe o njem. Kolikor pa moramo verjeti privatnim poročilom, moramo reči, da bo treba v načrtu velikih izprememb, ker vsebuje take določbe, ki jih kljub nasprotnemu zahtevanju ministra Pribičevića v zakonodajnem odboru nobena druga država nima!

Ze način, kako hoče stari absolutist Pribičević izvesti svoje načrte, je več kot sumljiv. Opravičeno in legalno kritiko je začel dušiti s — cenzuro, v ustavnem odboru pa hvali na vse pretege vse, karkoli ustvarja on, ki ga tudi Srbi imenujejo zli duh države, ki je s svojim policajdemokratizmom mnogo zakrivil, da se država še ni uredila in okrepila tako, kakor bi bilo treba.

Otvoritev delavskih zbornic.

LDU Belgrad, 27. julija. (ZNU) Na podlagi odloka ministrskega sveta in uredbe o delavskih zbornicah se otvorijo delavske zbornice v Sarajevu, Ljubljani, Splitu, Zagrebu in Novem Sadu. Te zbornice se bodo bavile izključno samo z gmotnimi in socialnimi vprašanji delavcev.

PROTI VISOKI LEZARINI.

LDU Belgrad, 27. julija. (ZNU) Novosadska trgovska zbornica je poslala finančnemu ministru pismo, v katerem zahteva, da se izpremene odredbe, ki se tičejo plačevanja ležarine za blago v carinskih skladiščih. Zbornica zahteva to zato, ker so ležarine silno velike in ker se blago toliko časa carini.

O zakonu za zaščito države.

Belgrad, 28. julija. (Izv.) Včeraj je imel zakonodajni odbor sejo, na kateri se je razpravljalo o zakonu za zaščito države. Seji so prisostvovali ministrski predsednik Pašić in vsi drugi ministri. Minister Svetozar Pribičević je referiral o zakonu, katerega je izdelal in sprejel ministrski svet. Nato je pričela debata o vsakem členu posebe. Na seji so se sprejele le nekatere stilistične spremembe in je prišlo v toliko do soglasja,

da je treba zakon čim preje uveljaviti in razglasiti. V tej smeri so se nadaljevala pogajanja med posameznimi skupami. V političnih krogih se govori, da bo na današnji seji ta zakon sprejet in predložen zbornici v potrdilo. Da-li bo dobil v zbornici večino, je zelo dvomljivo, ker so gotovi krogi tako v radikalni kakor v demokratiški stranki odločno proti preostremu nastopu.

Stojan Protić.

Belgrad, 28. julija. (Izvirno) Že včeraj smo javili o razpoloženju v vladnih krogih, ki gre za tem, da bi vstopil Stojan Protić v vlado in prevzel ministrstvo notranjih zadev. V to svrhu so radikalci podvzeli veliko akcijo, da za ta načrt pridobijo Stojana Protića, ki ne kaže ravno preveč volje sodelovati z demokrati. Njegov spor datira od dne, ko so se v verifikacijskem odboru demokrati zvezali s komunisti in tako preprečili izvolitev Stojana Protića, ki je nameraval sistirati razne od demokratiških ministrov izdane naredbe. Ta njihova zve-

za pa je rodila zelo slabe parlamentarne posledice. »Balkan« piše ob tej priliki, da ima sedaj Stojan Protić izbirati, ali da postane najpopularnejši človek v državi, ali pa zavzema odločilno politično mesto. Pri demokratih je opažati, da so pripravljene dati Stojanu Protiću popolno satisfakcijo. — Sicer je treba vzeti vse te vesti s primerno rezervo, vendar pa jasno kažejo popoln polom dosedanje vladne politike, predvsem velikosrbske ideje, ki so jo največ podpirali »prečanski« demokrati in njih privesek — samostojni kmetje.

Nameravan atentat na Pašića.

Belgrad, 28. julija. (Izvirno) Vodstvo belgrajske policije objavlja službeno, da se je posrečilo aretirati štiri osebe, za katere se je ugotovilo, da so imele namen izvršiti na Pašića atentat. Opetovano so poskušali izvršiti svoj cilj na stanovanju ministrskega predsednika. Ker jim to ni uspelo, je eden izmed njih poskušal priti v zgradbo ministrstva. Pri tem pa je bil aretiran. Pri-

njem so našli revolver in bombe. Z ozirom na njegovo izjavo so bili aretirani njegovi pomagači. V interesu nadaljnje preiskave se ne morejo dati točnejši podatki o dose- danjem poteku preiskave kakor tudi ne imena aretirancev. V splošnem se sumi, da je pokret anarhizma v Jugoslaviji precej razširjen in zato je v teku velika akcija proti tem anarhističnim elementom.

Moč dela.

Krščanske strokovne organizacije na Nemškem se krasno razvijajo. Za zgled naj navedemo le krščansko kovinarsko zvezo in centralno zvezo krščanskih tobačnih delavcev.

Glasom poslovnega poročila za 1. 1920 se je krščanska kovinarska zveza udeležila 2391 gibanj za ureditev plač in drugih delavskih zahtev. 215 teh slučajev se je razvilo v gospodarski boj, vsi drugi spori so se pa poravnali temeljem mirnega sporazuma. Koncem leta 1920 je bila zveza udeležena na 306 tarifnih pogodbah, ki so obsegale 13.115 obratov z 2.006.083 delavci. Razen par tisočev so vsi člani zveze deležniki teh tarifnih pogodb. V navedenem letu je bilo 287 pogodb na novo sklenjenih ali obnovljenih, in sicer za 10.619 obratov z 1.180.789 delavci. Potom mirnih pogajanj se je sklenilo 276 tarifnih pogodb za 10.508 obratov z 1.170.041 delavci, po štrajku ali izprtju pa 7 tarifnih pogodb za 46 obratov s 3818 delavci; deloma mirnim potom deloma s štrajkom so se sklenile 4 pogodbe s 65 obrati in 6930 delavci. Tarifne pogodbe obsegajo deloma posamezna podjetja, deloma se pa raztezajo na kovinsko industrijo sploh bodisi že v enem okraju ali v eni deželi. Poslovno poročilo končuje s pozivom, naj se vse delavstvo oklene tarifne misli in zastavi za njeno popolno izvedbo vse svoje sile.

Poslovno poročilo centralne zveze kršč. tobačnega delavstva priobčuje te-le podatke: Leta 1920 se je zvišalo število članov od 28.384 na 41.822; napredek znaša torej 13.438 članov ali 47,3 odstotka. Še ugodnejši razvoj kažejo številke o denarnih sredstvih organizacije. Skupno premoženje društva se je samo v tem letu zvišalo od 144.923 mark na 906.085 mark ter znaša zvišek 707.486 mark ali 550 odstotkov. Napredek tudi v tekočem letu neprestano raste in je zveza krščanskega tobačnega delavstva že danes ena najmočnejših kršč. strokovnih organizacij v Nemčiji. Tudi v primeri z nasprotniki organizacijami zavzema ta zveza izredno ugodno mesto.

WASHINGTONSKA KONFERENCA.

LDU London, 27. julija. (Wolff) Listi poročajo, da se je na včerajšnji seji ministrskega sveta končalo razpravljanje o vprašanju washingtonske konference. Pričakuje se, da bo danes izdan služben komunikat glede tega vprašanja.

KEMAL PAŠA IN SOVJETSKA VLADA.

Pariz, 28. julija. (Izv.) Po došlih vesteh je Kemal paša obvestil sovjetsko vlado o svojem načrtu glede na grško ofenzivo. V tej opravičuje svoj umik za-

Politični dogodki.

+ To je poštenje. Vsak, kdor se je količkaj pečal s socializmom, ve, da so ruski komunisti legitimni sinovi Marksovega socializma in da so se komunisti ločili od socialističnih demokratov še-le tedaj, ko so le-ti začeli popuščati in bistvenih načelih Marksovega znanstvenega socializma in paktirati z raznimi meščanskimi strankami, to se pravi tedaj, ko so zavrgli in izdali Marksov socialistični svetovni nazor. Ta stranka, ki je danes pravzaprav brez programa in ki zlasti v Jugoslaviji životari le še po milosti vlade in njenih strank oziroma Jadranske banke, je predrzna dovolj, da nam očita breznačelnost in nesramna dovolj, da pred nami jemlje v zaščito — Marksov nauk, ki ga je sama zavrgla in izdala! Ta stranka je tako nizko padla, da v častniškem boju ne najde več nobenega napol poštenega sredstva, ampak se poslužuje najogabnejšega in obenem najneumnejšega zavijanja. Naš včerajšnji članek »Ko zlo umira« zavija »Naprej« tako, kakor da smo mi s tem mislili na telesno umiranje ljudskih množic v Rusiji in da se tega umiranja veselimo! To je v resnici ogabnost, ki presega vse meje dopustnega, kajti za vsakega pametnega človeka je popolnoma jasno razvidno, da z zlom, ki umira, nismo mislili ljudi, ampak marksistično komunistično idejo in njeno propadanje. Še več: iz našega članka je za vsakega poštenega človeka popolnoma jasno razvidno, da niti propada komunistične ideje ne spremljamo z nesmiselno škodoželjnostjo ali celo sovražnostjo nasproti delavstvu, ampak da ravno opozarjamo merodajne činitelje, naj iz propada komunizma ne kujeje novega orožja proti proletariatu, ampak naj se drže pravca pravičnega socialnega razvoja. Kako je mogel »Naprej« iz tega skovati današnji uvodnik in notico pod naslovom »Klerikalna ogabnost«, more razumeti le tisti, kdor razmere naše socialistične družbe Kristan in drug. od blizu pozna. Mi dobro vemo, kako so socialisti z »Naprejem« pobijali komuniste, jih pribajali na sramotni oder in jih denuncirali, mi dobro vemo, da so bili socialisti plačani za to v obliki komunističnih domov in ustanov, in mi vemo, da bi si sedaj socialisti radi pred proletariatom oprali svoj umazani obraz — zato tudi razumemo, kako je prišlo do tako nesramne zlorabe našega včerajšnjega članka. Fej!

+ Iz Hrvatske Zajednice (Narodni klub) je izstopil zagrebški odvetnik dr. Radivoj Walter, ki je svoj čas zagovarjal Radića pred sodiščem. V svoji izjavi, ki jo je ob tej priliki objavil v listih, pravi dr. Walter, da ostane sicer še vnaprej nasprotnik sedanje vlade, da pa odločno odboja hujskajoče pisanje »Hrvata« in da zato ne more biti več član Hrvatske Zajednice.

+ Hišne preiskave pri zagrebških komunistih. 26. t. m. ponoči je zagrebška policija izvršila pri komunističnih voditeljih hišne preiskave.

+ Mandati komunističnih poslancev. Zadnje dni so listi mnogo pisali o tem, da se bodo razveljavili mandati vseh komunističnih poslancev, poslanci pa bodo poleg tega vsi zaprti. Naše mnenje, da te vesti ne bodo povsem odgovarjale resnici, potrjujejo zadnje vesti iz Belgrada, ki poročajo, da sicer obstoji v vladnih krogih struja, ki to zahteva, vendar pa prevladuje v krogih demokratične in radikalne stranke mnenje, da se razveljavijo mandati samo onih poslancev, ki se jim dokaže, da so z zadnjimi dogodki v zvezi.

+ Lenin potuje na Angleško. Glasom vesti iz Helsingforsa je zelo verjetno, da bo Lenin odpotoval v najkrajšem času v London, ker upa, da mu bo Anglija pomagala pri obnovi Rusije. Ekstremni elementi so odločno proti temu potovanju in so označili Lenina za »velikega izdajalca«.

+ Nekaznovani vojni krivci. Znani francoski romanopisec Henry Barbusse obtožuje v »Humanité« francoskega kapitana Martina, da je isti dal po neki borbi v strelnem jarku ubiti 160 nemških ujetnikov. Mesto, da se ga za to zločinsko delo kaznuje, je bil po vojni povišan v čin majorja.

Širite svoj dnevnik „NOVI ČAS“.

